

Bemesten in Balans

Romke Postma, Gerard Ros, Janny Peltjes & anderen
Zwolle, Symposium zandprovincies, 18 januari 2024
Romke.postma@nmi-agro.nl, 06 460 207 76

nmi
Soil for life

HLB
Farming the Future

provincie
Drenthe

provincie
Gelderland

provincie limburg

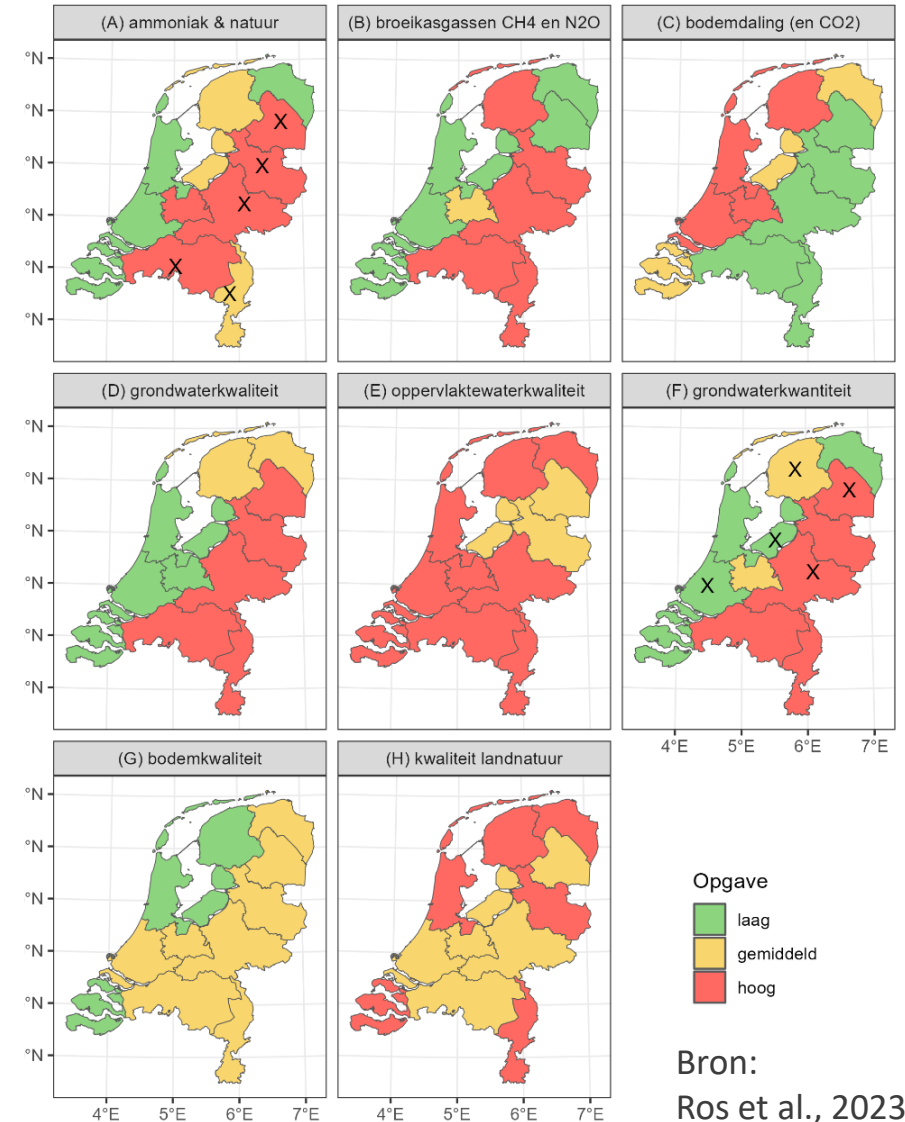
Provincie Noord-Brabant

provincie
Overijssel

PROVINCIE UTRECHT

Aanleiding

- Opgaven t.a.v. waterkwaliteit (nitraat, N & P), biodiversiteit (Stikstof, Natura2000) en klimaat in zandprovincies zijn groot
- Advies Remkes en in Concept-landbouwakkoord → **afrekenbare stoffenbalans**
- Zo veel mogelijk sturen op doelen
- Behoefte aan uitwerken van instrument voor de praktijk → pilot Bemesten in balans

Doelen pilot Bemesten in balans

- Twee doelen centraal:
 1. Ontwikkelen en implementeren van een geborgde systematiek voor praktijkbedrijven
 2. Implementatie van maatregelen op praktijkbedrijven die bijdragen aan waterkwaliteitsdoelen (o.a. 50 mg NO₃/l in grondwater)

Randvoorwaarden:

- **Technisch**: relatie tussen indicatoren en doelen; effectiviteit maatregelen; geen negatieve afwenteling
- **Bedrijfseconomisch**: behoud / verbetering verdienvermogen
- **Juridisch**: borging en handhaafbaarheid (traject LNV)
- **Maatschappelijk**: rekening houden met diversiteit in de sector

Bron: RIVM

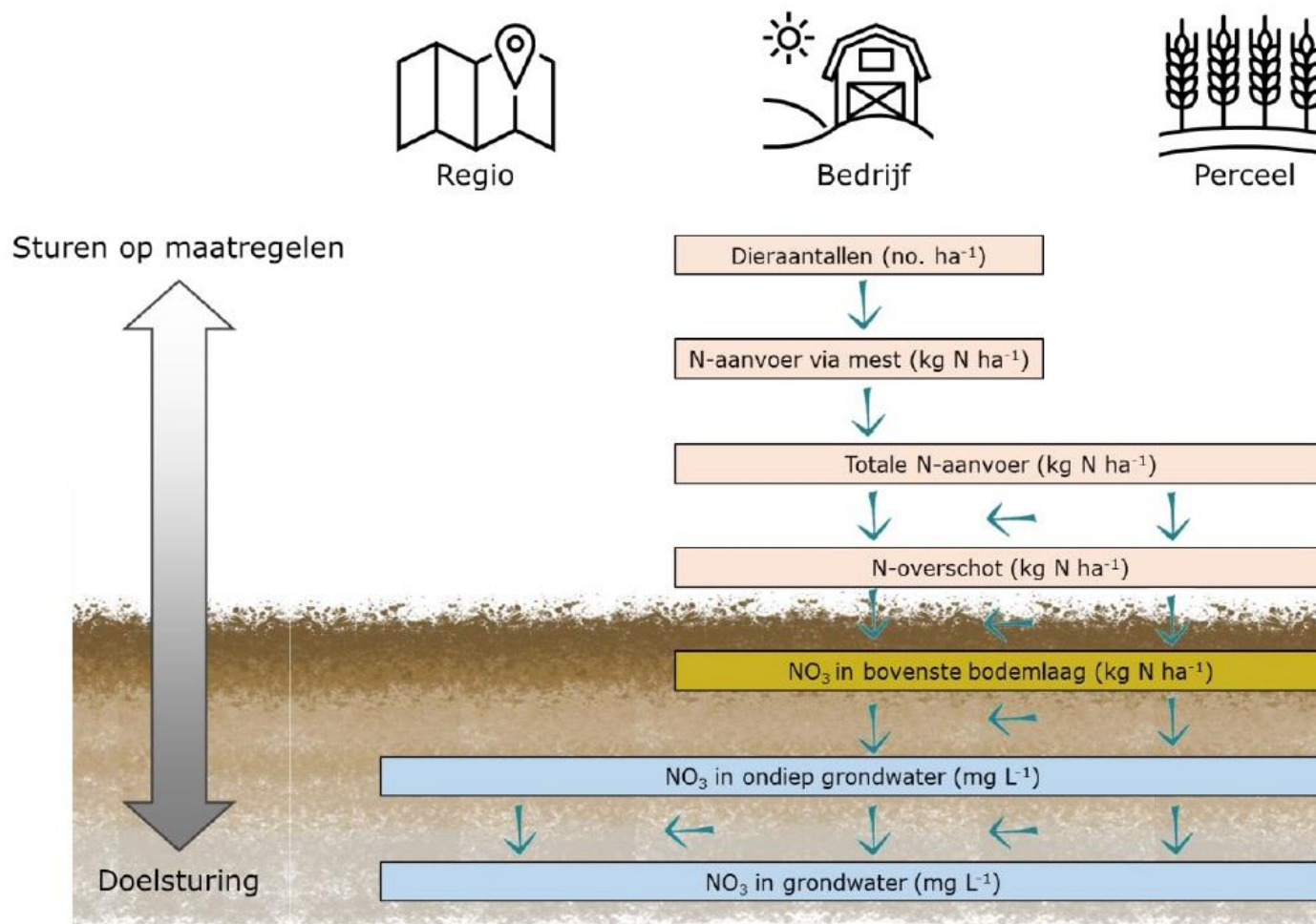
Aanpak → opzet pilot Bemesten in balans

Gebruik maken van concept van 'Maatwerkeraanpak':

- Blauwdruk uitgewerkt en beschreven
- Primair doel: halen 50 mg NO₃/l grondwater
- Hoe? Via bedrijfsspecifiek N-bodemoverschot + nitraatresidu
 - Normen hangen af van bodemgebruik, grondsoort & grondwatertrap
- Bedrijfsspecifieke normen vervangen generieke middelvoorschriften
 - Minimum aandeel rustgewassen
 - Verplichte teelt vanggewassen op zand- en lössgrond
 - Aanscherpingen uitrijdperiode dierlijke mest
- Juridische haalbaarheid onderzocht door LNV/LTO/sectoren
- CDM-advies (2022) → pilots zijn nodig om maatwerkeraanpak te toetsen

Maatwerkaanpak: doelsturing met N-overschot en nitraatresidu in bodem

CDM, 2022

- **Huidige mestbeleid:**
- Generieke gebruiksnormen voor dierlijke mest en werkzame N
- **Maatwerkaanpak:**
- bedrijfsspecifiek N-overschot & nitraatresidu in 0-90 cm bodem
- EU Nitraatrichtlijn: gehalte maximaal 50 mg NO₃/l

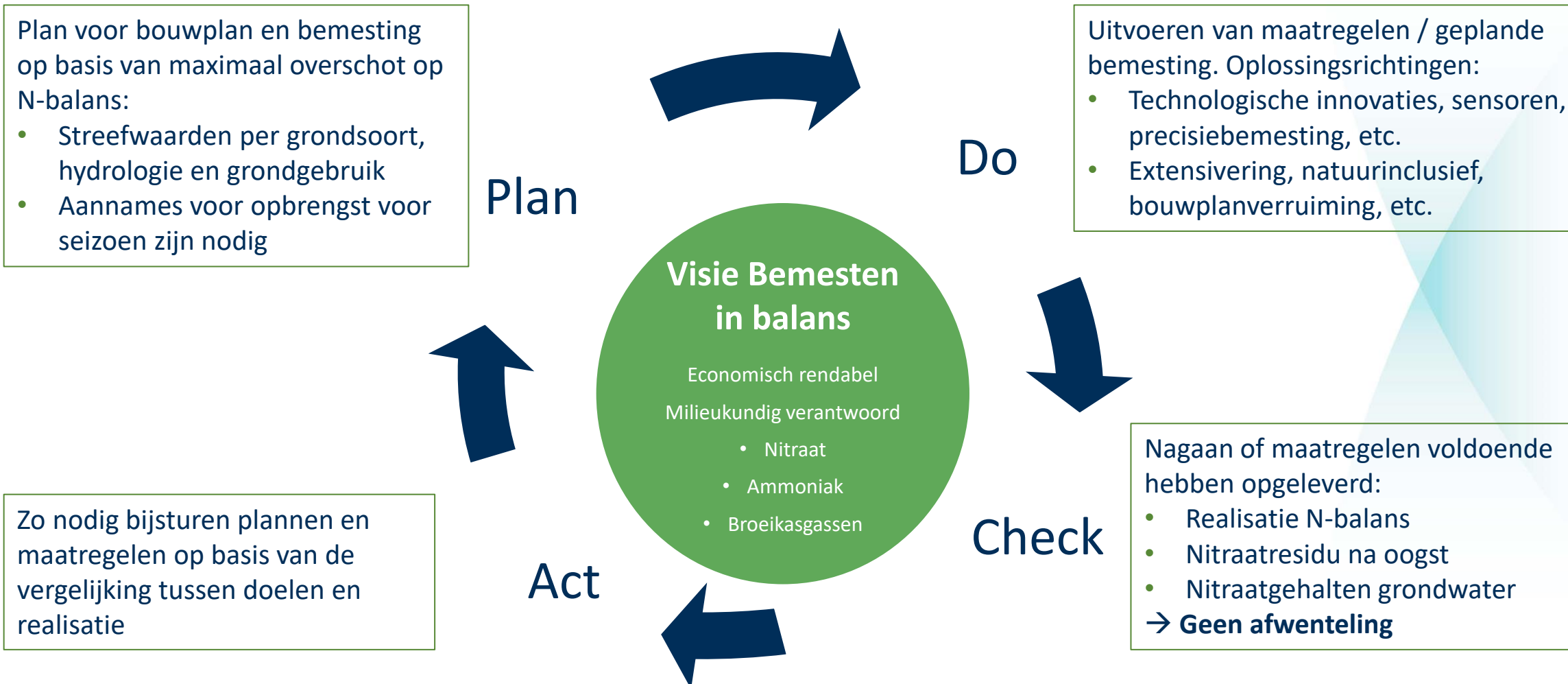
Aanpak → uitwerking pilot Bemesten in balans

Elementen:

1. Regionale aanpak die aansluit bij de karakteristieken en problematiek in de gebieden
2. Aansluiten bij haalbaarheidsstudie Maatwerk aanpak vanuit LNV / sectoren (juridisch)
3. Gericht op sectoren akkerbouw, tuinbouw (vollegrond) en melkveehouderij
4. Betrokkenheid van stakeholders zoals overheden & toeleveranciers
5. Twee typen praktijkbedrijven
 - Innovatiebedrijven: experimenten, intensief meten
 - Demobedrijven: implementeren van bewezen innovaties

Voortgang boeken

Projectorganisatie

- Aansturing project:
Stuurgroep en klankbordgroep met stakeholders
- Uitvoering via werkpakketten:
 1. Innovatiebedrijven (ca. 15): intensieve begeleiding, experimenteren, implementeren, veel meten
 2. Netwerken van satellietbedrijven (150): implementeren van bewezen innovaties, inclusief demo's
 3. Training en begeleiding van adviseurs: zorgen voor kwaliteit
 4. Tools: voor vastlegging, borging en verwerking data
 5. Communicatie: gericht op brede uitrol in praktijk

Aandachtspunten

1. Technisch:
 - Aandacht voor indicatoren (N-overschot & nitraatresidu) \leftrightarrow doelen
 - Bijdrage van maatregelen aan indicatoren / doelen
 - Geen afwenteling op nevendoelelen
 - Gebruik maken van bestaande tools
2. Bedrijfseconomisch:
 - Behoud en/of verbetering verdienvermogen
3. Juridisch:
 - Borging en handhaving belangrijk \rightarrow haalbaarheidsstudie Maatwerk aanpak
4. Maatschappelijk:
 - Aandacht voor diversiteit sector en gewenste ontwikkelrichting
 - Zoveel mogelijk aansluiten bij bestaande netwerken en lopende trajecten

Verdere stappen

Uitvoeringsperiode beoogde project

- Jan 2024 t/m dec 2027

Gefaseerde opstart: aan de slag met 15 innovatiebedrijven in 2024

- Melkveehouderij → samenwerking met Koeien&Kansen (5 bedrijven)
- Akkerbouw → samenwerking met Akkerbouw voor waterkwaliteit (5 bedrijven)
- Tuinbouw → selectie 5 bedrijven met groenteteelt en/of bollenteelt